

*ἄγιος-Ζαρέας δ, ἄ-Ζαρέας Πόντ. (Κοτύωρ.) ἄ-Ζαρέμας Πόντ. (Κοτύωρ.)

Ἐκ παραθέσεως τοῦ ἐπιθ. ἄγιος καὶ τοῦ ὄν. Ζαρέας.

Ο ἄγιος Βλάσιος ἑορταζόμενος τὴν 11ην Φεβρουαρίου (ἐκλήθη οὕτω, διότι πιστεύεται ὅτι, ἀν τὴν ἡμέραν τῆς ἑορτῆς του κάμουν οἰανδήποτε ἐργασίαν αἱ ἔγκυοι γυναικεῖς, προξενεῖ πρὸς τιμωρίαν ζάραν, ἥτοι σωματικὸν ἐλάττωμα, εἰς τὰ μέλλοντα νὰ γεννηθοῦν τέκνα).

ἀγιζοταγίζω ἀμάρτ. ἀβιζοταῖς Πελοπν. (Μάν.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἄγιζότη ἢ ἄγιζότι καὶ τοῦ ρ. ταγίζω.

Θέτω τὸ ἐκ πυρίτιδος ἔνανσμα εἰς τὸ διὰ πυρολίθου ἐκπυρσοχροτοῦν δπλον : Ἀσμ.

Καὶ τὸ σαλμᾶ του ἔφρεμασ | καὶ τὸν ἀβιζοτάζε
(σαλμᾶς = εἰδος δπλον) Μάν.

ἀγιζότη ἡ, Κρήτ. —Λεξ. Περιδ. ἀγγιζότη Πελοπν. (Όλυμπ.) ἀβιζότη Πελοπν. (Αἴγ. Καλάβρυτ. Λακων. Τρίκαλ. κ.ά.) ἀβιζότο τό, Πελοπν. (Αἴγ.) ἀζέτον Κάρπ. ἀζέτο Καρπ. 'βιζέτο Κάρπ.

Ἐκ τοῦ Τουρκ. αγίζεσσι.

Μικρὰ ποσότης πυρίτιδος χρησιμοποιουμένη ὡς ἔνανσμα τῶν ἄλλοτε διὰ πυρολίθου ἐκπυρσοχροτούντων δπλον.

ἀγιζότι τό, Λεξ. Περιδ. Βυζ. ἀγγιζότι "Ηπ. ἀγουζέτι Θράκη. ἀγίζότ" Θεσσ. ἀβιζότι Πελοπν. (Σουδεν.) ἀβίζότ' Μακεδ. (Βέρ.) Στερελλ. (Αίτωλ.) 'γγίζότ' Στερελλ. (Άκαρναν.)

Ἐκ τοῦ Τουρκ. αγίζεσσι.

'Αγιζότη, διδ.: Φρ. Δὲν ἔχ' 'γγίζότ' μνγαλὸ (δὲν ἔχει ἐλάχιστον νοῦν. Ἐπὶ τοῦ μωροῦ) Ἀκαρναν.

ἄγιος-Ἡλίας δ, ἀμάρτ. ἄγιος-Ἄιας πολλαχ. ἄι-Ἄιας πολλαχ. ἀις-Ἐλιάς Κῶς Χίος ἀις-Νουλιάς Σύμ. ἀις-Ἄιας Θήρ. ἄγιο-Ἄιας Πελοπν. (Αρκαδ. κ.ά.) ἄι-Ἐλιάς Κῶς ἀι-Ἄιας Μεγίστ. ἀ-Ἡλίας Πόντ. (Τραπ. Χαλδ.) ἄι-Ἄιας Πελοπν. (Πάτρ.) ἀ-Ἡλίας ἡ, Πόντ. (Κρώμν.) Γενικ. τ' ἄγιο-Ἡλιός Πελοπν. (Ηλ. Πύργ.) τ' ἄγιο-Ἄιος Πελοπν. (Μεσσ. κ.ά.) τ' ἄγιο-Ἄιος Πελοπν. (Λάστ.) τ' ἄι-Ἡλιός "Ηπ. τ' ἄι-Ἄιος "Ηπ. (Ζαγόρ. κ.ά.) Θεσσ. Παξ. Πελοπν. (Αρκαδ. Βασαρ. Πάτρ. κ.ά.) Στερελλ. (Αίτωλ.) κ.ά. τ' ἄι-Ἄιος "Ηπ. (Ιωάνν.) Κρήτ. κ.ά. —ΙΒενιζέλ. Παροιμ.² 298,189 τ' ἄι-Ἄια Πόντ. (Τραπ. Χαλδ. κ.ά.)

Ἐκ παραθέσεως τοῦ ἐπιθ. ἄγιος καὶ τοῦ ὄν. Ἡλίας. Τὸ θηλ. ἄ-Ἡλία ἐκ παρανοήσεως νομισθέντος ὡς ὄν. ἄγιας. Πβ. ἄγια-Σωτῆρα.

Ο ἄγιος Ἡλίας δ προφήτης, τοῦ δποίου ὄντος ἑορτὴ τελεῖται τὴν 20ην Ιουλίου κοιν. καὶ Πόντ. (Κρώμν. Τραπ. Χαλδ.): Βλαστημεῖ τὴν ἄ-Ἡλίαν Κρώμν. || Φρ. Βοήθειά σας ὃ ἀις Ἐλιάς! (εὐχὴ κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἑορτῆς τοῦ ἄγιου, συνήθως ἀπευθυνομένη γενικῶς ὑπὸ τῶν συναντωμένων πρὸς ἄλλήλους) Κῶς Θὰ σὲ κάμω τ' ἄι-Ἄια! (θὰ σὲ βρέξω. 'Εξ ἐθίμου, καθ' δ τὴν παραμονὴν τῆς ἑορτῆς τοῦ ἄγιου Ἡλία, θεωρουμένου κυρίου τῆς βροχῆς, οἱ παῖδες φίπτονται ἐνδεδυμένοι εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ὕσους βλέπουν μὴ βρεγμένους τοὺς φύτουν διὰ τῆς βίας ἐπιλέγοντες τὴν φρ.) Μεγίστ. || Γνωμ. Τ' ἄι-Πνευμάτον βάλ' ὀρού καὶ τ' ἄι

·'Λιᾶ φά' σῦκα (κατὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ ἄγιου Πνεύματος γίνεται ὁ ἐρινασμὸς τῶν συκῶν, τοῦ δὲ ἄγιου Ἡλία ὡριμάζουν τὰ σῦκα) Κύθν. "Αγια Μαρίνα, δῶσ' μου σῦκα, κι ἄ·'Λιά, ἄπλωσ' κ' ἔπαρε (ὅτι μετὰ δυσκολίας εὑρίσκομεν σῦκα κατὰ τὴν ἑορτὴν τῆς ἄγιας Μαρίνης 17ην Ιουλίου, ἐνῷ τοῦ ἄγιου Ἡλία ἀφθονοῦν ταῦτα) αὐτόθ. Τῆς ἄγιας -Μαρίνας σῦκο, τ' ἄι-Ἄιον σταφύλι καὶ τὸν Αὔγουστο μαντήλι (τῆς ἄγιας Μαρίνης ὡριμάζει τὸ σῦκον, τοῦ ἄγιου Ἡλία τὸ σταφύλι καὶ τὸν Αὔγουστον πληθύνουν τόσον αἱ σταφυλαί, ὥστε νὰ δύναται τις νὰ γεμίσῃ; δι' αὐτῶν καὶ μαντήλι) ΙΒενιζέλ. ἔνθ' ἀν.

"Οπού 'ν' ἄι-Γιάννης καὶ νερὸ κι ὅπ' ἄγιο-Ἄιας καὶ ράχι (συνήθως τὰ μὲν παρεκκλήσια τοῦ ἄγιου Ιωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ κτίζονται παρὰ τὰς πηγὰς ὑδάτων, τοῦ δὲ προφήτου Ἡλία ἐπὶ τῶν κορυφῶν ὁρέων) Αρκαδ. Ήλ. καὶ ὡς τοπων. κοιν. 2) Κορυφὴ βουνοῦ, κορφοβούνι (διότι συνήθως ἐπὶ τῶν κορυφῶν τῶν βουνῶν κτίζονται τὰ παρεκκλήσια τοῦ προφήτου Ἡλία, δ ὁ δποίος ἐκ παρασχετισμοῦ πρὸς τὸ μέρος τῆς ἀναλήψεως τοῦ Χριστοῦ νομίζεται διτι ἀνελήφθη ἐκ τῆς κορυφῆς βουνοῦ) πολλαχ. : Φρ. Πήρε τοὺς ἄγιο-Ἄιαδες (ἔγινε ληστής ἡ παρεφρόνησε) Αρκαδ. (Συνών. φρ. πήρε τὰ βουνά). 3) Ο μὴν Ιούλιος (διὰ τὴν κατ' αὐτὸν τελουμένην ἑορτὴν τοῦ ἄγιου Ἡλία) Στερελλ. (Αίτωλ.).

ἄγιοθοδωρῆδᾶ τά, Πόντ. (Κερασ.) ἀεθοδωρῆδᾶ Πόντ. (Χαλδ. κ.ά.) δεθοδωρέδᾶ Πόντ. (Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ ὄν. ἄγιος Θόδωρος.

1) Γεῦμα παρατιθέμενον ὑπὸ τοῦ ἄγιοθοδωρῆδοντος (πβ. τὸ ρ.) εἰς τοὺς προσερχομένους εἰς τὴν οἰκίαν του διὰ νὰ τὸν συγχαροῦν μετὰ τὴν λειτουργίαν τῶν Προηγιασμένων τὴν Τετάρτην τῆς πρώτης ἐβδομάδος τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς Πόντ. (Χαλδ.) 2) Τραγήματα, τὰ διόπια προσφέρονται εἰς τὴν ἄγιοθοδωρῆδον σαν αἱ ἐπισκεπτόμεναι διὰ νὰ συγχαροῦν αὐτὴν φύλαι Πόντ. (Χαλδ.) 3) Τραγήματα ἀποστελλόμενα ὑπὸ τοῦ μητστῆρος εἰς τὴν ἄγιοθοδωρῆδον σαν μητστήν του Πόντ. (Κερασ.) Πβ. άγιοθοδωρῆδον σαν 2.

ἄγιοθοδωρῆζω Πόντ. (Κερασ.) ἀιθοδωρῆζω Πόντ. (Κερασ. "Οφ.) ἀεθοδωρῆζω Πόντ. (Σάντ. Τραπ. Τρίπ. Χαλδ. κ.ά.) δεθοδωρῆζω Πόντ. (Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ ὄν. ἄγιος Θόδωρος.

Νηστεύω ἀπεχόμενος πάσης τροφῆς καὶ ποτοῦ ἀπὸ τῆς Δευτέρας τῆς πρώτης ἐβδομάδος τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς μέχρι τέλους τῆς λειτουργίας τῶν Προηγιασμένων τῆς Τετάρτης τῆς αὐτῆς ἐβδομάδος ἡ νηστεύω δλην τὴν πρώτην ἐβδομάδα τρώγων ἀπαξ μόνον τὴν Πέμπτην (τὸ ρ. ἐσχηματίσθη διὰ τὴν κατὰ τὸ Σάββατον τῆς ἐβδομάδος ταύτης τελουμένην ἑορτὴν τοῦ ἄγιου Θεοδώρου τοῦ Τίρωνος. Συνών. θοδωρῆζω.

ἄγιοθοδώρισμαν τό, ἀμάρτ. ἀιθοδώρισμαν Πόντ. (Οιν.) ἀεθοδώρισμαν Πόντ. (Σάντ. Τραπ. Τρίπ. Χαλδ.) δεθοδώρισμαν Πόντ. (Χαλδ.)

Ἐκ τοῦ ρ. ἄγιοθοδωρῆζω.

1) Τὸ νηστεύειν τὰς τρεῖς πρώτας ἡμέρας τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς διὰ τῆς ἀποχῆς ἀπὸ πάσης τροφῆς καὶ ποτοῦ, ἥτοι ἀπὸ τῆς Δευτέρας μέχρι τέλους τῆς λειτουργίας τῶν Προηγιασμένων κατὰ τὴν Τετάρτην, ἡ τὸ νηστεύειν δλην τὴν πρώτην ἐβδομάδα πλὴν τῆς Πέμπτης

Πόντ. (Σάντ. Τραπ. Τρίτ. Χαλδ.) **2)** Πληθ. ἀιθοδωρίσματα, οἰκογενειακὴ ἔορτὴ τελουμένη τὸ Σάββατον τοῦ ἀγίου Θεοδώρου τὴν πρώτην ἑβδομάδα τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, καθ' ἥν εἰς μεμνηστευμένην νεάνιδα, ἡ ὅποια ἐνήστευσε τὰς τρεῖς πρώτας ἡμέρας τῆς νηστείας ἀπεχομένη πάσης τροφῆς καὶ ποτοῦ, προσφέρει ἡ μήτηρ τοῦ μνηστῆρος δῶρα συνιστάμενα εἰς χρήματα, ὁπώρας κττ. Πόντ. (Οἰν.) Πβ. ἄγιοθοδωρὸν ἕστατος **2 β**, θοδώρισμα.

ἄγιο-Θόδωρος ὁ, ἐνιαχ. ἀι-Θόδωρος σύνηθ. ἀις-Θόδωρας ΑΠαπαδιαιμ. Μάγισσ. 33 ἀε-Θόδωρος Πόντ. (Κρώμν. Τραπ. Χαλδ. κ. ἀ.) ἀε-Θόδωρος Πόντ. (Χαλδ.)

Ἐκ παραθέσεως τοῦ ἐπιθ. ἄγιος καὶ τοῦ ὄν. Θόδωρος.

Ο ἄγιος Θεόδωρος ὁ Τίρων, τοῦ ὅποιου ἡ ἔορτὴ τελεῖται τὸ Σάββατον τῆς πρώτης ἑβδομάδος τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, ἡ ὁ ἄγιος Θεόδωρος ὁ Στρατηλάτης ἔορταζόμενος τὴν 8ην τοῦ μηνὸς Ἰουνίου ἐνθ' ἀν.: Φρ. Σάββα τοῦ ψυχοῦ, Σάββα τ' ἀντίψυχον, Σάββα τ' ἀε-Θοδωροῦ (Σάββατον τῶν ψυχῶν, Σάββατον τοῦ ἀντίψυχου, Σάββατον τοῦ ἀγίου Θεοδώρου. Τὸ πρῶτον Σάββατον είναι τῆς ἑβδομάδος τῆς Ἀπόκρεω, τὸ δεύτερον τῆς Τυρινῆς καὶ τὸ τρίτον τῆς πρώτης ἑβδομάδος τῆς Τεσσαρακοστῆς. Η φρ. δηλοῖ τὸ συνεχῶς κατὰ τὰ τρία Σάββατα τελούμενον μνημόσυνον τῶν νεκρῶν) Τραπ. Ή λ. καὶ ὡς τοπων. πολλαχ.

ἄγιο-Κήρυκος ὁ, ἀμάρτ. ἄγιο-Κήρυκος Καππ. (Σινασσ.) ἀι-Κήρυκος Καππ. (Άνακ.) ἀι-Ταμούρκοντς Θράκ. (Σουφλ.)

Ἐκ παραθέσεως τοῦ ἐπιθ. ἄγιος καὶ τοῦ ὄν. Κήρυκος.

1) Ο μὴν Ἰούλιος (ῶνομάσθη οὕτω διὰ τὴν ἔορτὴν τοῦ ἀγίου Κηρύκου τὴν τελουμένην κατὰ τὴν 15ην ἡμέραν αὐτοῦ) Ή λ. καὶ ὡς τοπων. **2)** Γεωργικὴ ἔορτὴ Θράκ. (Σουφλ.)

ἄγικδ τό, ἀμάρτ. ἄγικδὸν Πόντ. (Οἰν.) ἄγικδο Κρήτ. Πληθ. ἄγικὰ Θράκ. (Σαρεκκλ.) ΝΠολίτ. Παραδ. 2,1217 ἀκά Ήπ. (Ίωάνν.)

Ἐκ τοῦ ἀμάρτ. ἐπιθ. ἄγικδος παρὰ τὸ ἄγιος.

1) Ἐρείπια ναοῦ Πόντ. (Οἰν.) **2)** Τὸ εἰς ἄγιον καθιερωμένον καὶ προσφερόμενον ζῷον, ἵνα οὗτος προστατεύῃ τὸ ποίμνιον ἀπὸ ἀσθενειῶν, κινδύνων κττ. Κρήτ. Πβ. τασιμάρις, τασιματάρις. **3)** Πληθ. πάντα τὰ ἐκκλησιαστικὰ ἀντικείμενα νομιζόμενα ἄγια, οἷον εἰκόνες, σκεύη, ἄμφια, ἔτι δὲ ἀνθη τοῦ ἐπιταφίου καὶ τοῦ σταυροῦ κττ. Θράκ. (Σαρεκκλ.) **β)** Θρησκευτικὴ ἱεροτελεστία πρὸς ἀποτροπὴν τῆς ἀπὸ τοῦ χαμοδρακεῖοῦ βλάβης τῶν ποιμνίων ΝΠολίτ. ἐνθ' ἀν. **γ)** Θρησκευτικὴ ἱεροτελεστία πρὸς θεραπείαν ἀσθενοῦς, οἷα τὸ εὐχέλαιον, ὁ ἄγιασμός, οἱ ἔξορκισμοὶ κλπ. Ήπ. (Ίωάνν.) Θράκ. (Σαρεκκλ.): Κάνου τ' ἀκά.

ἄγικωσταντινάτο τό, ἀμάρτ. ἀικωσταντινάτο πολλαχ. ἄγικωσταντινάτο Θράκ. Κρήτ. Μεγίστ. Νάξ. (Άπυρανθ.) Σῦρ. (Ερμούπ.) κ. ἀ. —ΚΤεφαρίκ. Λιανοτράγ. 178 ἄγικουσταντινάτον Θράκ. (ΑΙν. κ. ἀ.)

Ἐκ τοῦ ὄν. ἄγιο-Κωσταντῖνος. Διὰ τὸν σχηματισμὸν πβ. καὶ ἄγιγεωργάτο.

1) Νόμισμα Βυζαντιακὸν χρυσοῦν ἡ ἀργυροῦν ἡ χαλκοῦν συνήθως ἐτερόκοιλον φέρον τὴν εἰκόνα τῶν ἀγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἐλένης ἡ καὶ ἄλλων βασιλέων, ἔχον

δύναμιν θαυματουργὸν καὶ φερόμενον συνήθως ἐπὶ τοῦ στήθους ἡ εἰς τὸν λαιμὸν ὡς περίστροφον. Τοῦτο ἐν ζύμῃ τιθέμενον πιστεύεται ὅτι συντελεῖ εἰς τὴν ζύμωσιν ἐνθ' ἀν.: Ἀσμ.

Καὶ μοῦ ἔχε γιὰ παραγελὰ νὰ σὲ φιλῶ 'ς τ' ἀχείλη, 'ς τ' ἀχείλη καὶ 'ς τὸ μάουλο καὶ 'ς τὸ λαιμὸν ἀποκάτω, ἐκεὶ ποῦ πάιει καὶ χτυπᾷ τ' ἀγιοκωσταντινάτο
'Απύρανθ.

"Ἄχ, καὶ νὰ σὲ φίλουνε εἰς τὸ λαιμὸν ἀποκάτω,
ἐκεὶ ποῦ πάιει καὶ χτυπᾷ τ' ἀγιοκωσταντινάτο
Κρήτ.

"Ἀγιοκωσταντινάτο μου μὲ τὸ σταυρὸν 'ς τὴν μέση,
τὸ καμαροφρυδάτοι σου ἄλλη κάμηψα δὲν τὸ 'σει
(πρὸς κόρην ὡραίαν. Περὶ τῆς συνηθείας νὰ καλῆται πρόσωπον προσφιλές δι' ὄνόματος πολυτίμου ἀντικειμένου πβ. καὶ ἀγιοταφίτικος) Μεγίστ.

Φεγγάρι μου λαμπρότατο κε ἀγιοκωσταντινάτο,
τὰ κάλλη σου δὲν είδα γώ 'ς τὸν οὐρανὸν ποκάτω
(πρὸς κόρην ὡραίαν) ΚΤεφαρίκ. ἐνθ' ἀν. Συνών. ἀγία-
σμα 5, ἀγισεληνάτο, κωσταντινάτο. **2)** Εἰκὼν
ἀργυρᾶ τοῦ ἀγίου Κωνσταντίνου μικροῦ μεγέθους Σῦρ. (Έρμούπ.)

ἄγικωσταντινάτικο τό, Θράκ. (Σαρεκκλ. κ. ἀ.)
ΠΠαπαχριστοδ. Θράκ. Ήθογραφ. 3,36.

Ἐκ τοῦ ὄν. ἄγιο-Κωσταντῖνος.

Παλαιὸν χρυσοῦν νόμισμα: Εἶχε τῆς δωρήσει 'ς τὴν πρώτη της ἀρραβώνα τὴν δουλεῖα μὲ τὸ ἀγικωσταντινάτικα καὶ τὰ Βενέτικα φλονδρὰ ΠΠαπαχριστοδ. ἐνθ' ἀν.

ἄγικωσταντινίτσα ἡ, ἀμάρτ. ἀικωσταντινίτσα
Πόντ. (Οἰν.)

Ἐκ τοῦ ὄν. ἄγιο-Κωσταντῖνος καὶ τῆς ὑποκορ. καταλ. -ίτσα.

Μικρὰ ψηφίς ποικιλοχρώμου ψηφιδωτοῦ κοσμοῦντος Βυζαντιακὸν ναὸν τῶν ἀγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἐλένης, τοῦ ὅποιου σφέζονται ἐρείπια.

ἄγιλα ἡ, Καππ. (Άνακ. Σίλατ. Σινασσ.) νάγελα
Καππ. (Φλογ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἄγιλιν. Ό μεταπλασμὸς κατὰ τὸ συνών. μάντρα.

1) Μάνδρα, συνήθως προβάτων Καππ. (Άνακ. Σίλατ.)

2) Ἰδιαίτερον διαιμέρισμα τῆς μάνδρας, ἐνθα ἀποχωρεῖσονται τὰ ἐρίφια καὶ οἱ ἀμνοί, ὅταν ἀπογαλακτίζονται, σηκὼς Καππ. (Σινασσ.)

ἄγιο-Λάζαρος ὁ, ἀμάρτ. ἄγιο-Λάζαρος ΝΠολίτ. Παροιμ. 1,236 ἀι-Λάζαρος πολλαχ. ἀ-Λάζαρος Σαλαμ.

Ἐκ παραθέσεως τοῦ ἐπιθ. ἄγιος καὶ τοῦ ὄν. Λάζαρος.

Ο ἄγιος Λάζαρος ὁ ἐκ νεκρῶν ἀναστὰς κατὰ τὴν ἀφήγησιν τοῦ εὐαγγελίου. Ή μνήμη τῆς ἀναστάσεώς του τελεῖται τὸ διάνομον Σάββατον πρὸ τῆς Κυριακῆς τῶν Βαΐων ἐνθ' ἀν.: Φρ.

Ποτέ του ἀβγὸ δὲν ἔδωκε μήτε 'ς τ' ἄγιον-Λαζάρου
(ἐκ τοῦ ἐθίμου νὰ περιέρχωνται τὰ παιδία τὰς οἰκίας κατὰ τὴν ἔορτὴν τοῦ ἀγίου Λαζάρου καὶ ψάλλοντα ἄσμα σχετικὸν νὰ δέχωνται δῶρα. Ἐπὶ φιλαργύρου) "Ηπ. || Παροιμ.
'Απὸ τὸν ἀι-Λάζαρο καὶ 'ς τὴν Φανερωμέτη (ἐπὶ ἀσυναρτησιῶν) πολλαχ.

